

Beslutningsforslag nr. B 90. Fremsat den 10. marts 1981 af Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Rahbæk Møller (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om statsstøtte til trykte medier

1. Regeringen pålægges inden den 15. februar 1982 at fremsætte forslag til lov om statsstøtte til trykte medier.

Hensigten med forslaget skal være at bidrage til kulturel, politisk og geografisk mangfoldighed i pressen igennem støtte til såvel eksisterende publikationer som til etablering af nye.

2. For at sikre den i forhold til hensigten mest effektive anvendelse af den statslige støtte skal støtteordningen udformes, så den virker selektivt.

Støtten skal gå til publikationer, der står økonomisk svagt, og til publikationsprojekter, der er økonomisk vanskelige at realisere, men hvis virkeliggørelse vil bidrage til mangfoldigheden.

3. Den statslige støtte til de trykte medier skal – ud over den indirekte og direkte, der allerede eksisterer – omfatte:

- produktionsstøtte til publikationer, hvis driftsøkonomi er svag, og som bidrager til mangfoldigheden i samfundet som helhed eller i et geografisk afgrænset område,
- udviklingsstøtte til publikationer, der savner midler til at foretage investeringer og produktudvikling, som kan styrke deres muligheder for at bidrage til kulturel og politisk mangfoldighed og udvide den informative virksomhed, og
- etableringsstøtte til publikationsprojekter, hvis virkeliggørelse kan bidrage til mangfoldigheden på lokalt eller landsdækkende plan, og som af en særlig til formålet oprettet instans vurderes til at være økonomisk og produktionsmæssigt realistiske.

4. De i punkt 3 nævnte støtteordninger skal omfatte følgende typer af publikationer:

- dagblade, hvormed menes publikationer, der udkommer mindst fem gange om ugen, og som sælges til læserne via abonnement og løssalg,
- periodiske publikationer, der udkommer mindst en gang om måneden, og hvor såvel indtægterne som omfanget af annoncer maksimalt må udgøre en nærmere fastsat procentdel, og som sælges til læserne via abonnement og løssalg, og
- tidsskrifter, der ifølge en nærmere fastsat definition vurderes til at bidrage til den kulturelle eller politiske mangfoldighed, og som sælges til læserne via abonnement eller løssalg.

5. De forskellige former for støtte skal ydes efter følgende retningslinjer:

- produktionsstøtten ydes i forhold til forbruget af papir, idet der fastsættes nærmere definerede maksimumsgrænser,
- udviklingsstøtten ydes efter ansøgning til en særlig til formålet oprettet instans og tidsbegrænses i overensstemmelse med sit formål, og
- etableringsstøtten ydes efter ansøgning til en særlig til formålet oprettet instans og udbetales i form af lån, der er rente- og afdragsfri i en nærmere fastsat etableringsperiode, og som eftergives, hvis projektet virkeliggøres som planlagt.

6. Den statslige støtte skal i overensstemmelse med sit formål være underlagt følgende begrænsninger:

- produktionsstøtte kan som hovedregel ikke ydes til publikationer, der de seneste tre år har udvist et driftsoverskud efter normale afskrivninger og henlæggelser, eller hvis publikationen ikke har et oplag af en vis størrelse samt en salgspris, der ikke afviger væsentligt fra lignende publikationer,

- udviklingsstøtte kan som hovedregel ikke ydes til publikationer, hvis egenkapital og formueforhold er af en sådan art, at den formodes selv at kunne finansiere de projekterede investeringer og produktionsforbedringer,
- etableringsstøtte kan som hovedregel ikke ydes til projekter, der tænkes realiseret af eller i nært samarbejde med virksomheder, hvis økonomiske forhold er sådan, at de må formodes selv at kunne finansiere projektet.

Bemærkninger til forslaget

En levende debat mellem mange forskellige synspunkter og eksistensen af så mange forskellige informationskanaler som muligt er en afgørende forudsætning for, at demokratiet kan leve og styrkes. Ytringsfriheden er afhængig af muligheden for at komme til orde. Der er derfor grund til at se med den største betænkelighed på, at antallet af dagblade er stadig faldende, og at en række dagblade befinder sig i store økonomiske vanskeligheder. Det gælder både dagblade, der er af stor betydning for geografisk afgrænsede områder, og dagblade, som i kraft af deres politiske og/eller kulturelle holdning yder afgørende bidrag til den presse-mæssige mangfoldighed. Der er endvidere grund til at være betænkelig ved, at langt de fleste forsøg i de senere år på at etablere nye publikationer, både på lokalt plan og på bredere plan, er mislykkedes.

Efter forslagsstillernes opfattelse må det være en væsentlig opgave for et demokratisk styret samfund at sørge for, at netop en af demokratiets vigtigste forudsætninger ikke smuldrer bort.

Ud fra en tilsvarende opfattelse har der allerede længe været selektive statslige støtteordninger for trykte medier i både Sverige og Norge, hvis lovgivning og erfaringer det i øvrigt vil være nærliggende at bruge som inspiration ved udarbejdelsen af en støtteordning her i landet.

Forslagsstillerne er klar over, at spørgsmålet om pressestøtte er blandt de emner, der behandles i mediekommissionen, som blev nedsat sidste år. Dette forslag er ikke et forsøg på at gå uden om denne kommission, men et udtryk for, at sagen må betragtes som særdeles presserende, og at der derfor fra folketingets og regeringens side bør sættes en stram tidsfrist for, hvornår mediekommissionen fremkommer med en delbetænkning om statslig støtte til de trykte medier. Det bør ske så betids, at regeringen kan udarbejde et lovforslag, der har realistiske muligheder for at blive vedtaget inden udgangen af folketingssamlingen 1981-1982, og som kan træde i kraft umiddelbart efter.

Situationen for adskillige dagblade er så alvorlig, at der er stor risiko for at komme for sent med

en støtteordning i forhold til de formål, der tænkes opfyldt med den.

Forslagsstillerne er endvidere klar over, at en vigtig årsag til, at Danmark ikke har kunnet gennemføre pressestøtte på linje med de svenske og norske ordninger, er den kraftige modstand, som er kommet til udtryk fra dagspressens udgiverforening, Danske Dagblades Forening. I den forbindelse må det imidlertid understreges, at DDF's medlemskreds er delt i denne sag, og at netop de store bladhuse, der udtrykker principiel modstand imod direkte statsstøtte, hidtil har nydt godt af den overvejende del af den indirekte støtte. Det principielt vigtigste argument imod statsstøtte – at det vil åbne for direkte statslig indflydelse på de trykte medier – må bestemte tages alvorligt. Denne risiko må imidlertid kunne reduceres til et minimum ved at fastlægge objektive kriterier for den statslige støtte.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1. Som allerede nævnt er datoen, 15. februar 1982, valgt, fordi det haster med at få gennemført en lovgivning om statsstøtte til de trykte medier. Begrebet »mangfoldighed« er valgt for at understrege, at den største trussel, der ligger i de senere års udvikling inden for den trykte presse, består i en for demokratiet uacceptabel indsnævring af valgmulighederne. Det gælder ikke mindst i geografisk afgrænsede lokalområder, hvor der eksisterer et reelt monopol.

Ad 2. Af såvel økonomiske som principielle grunde bør støtten være selektiv. Forslaget tager ikke sigte på at indføre en ny form for erhvervsstøtte, men derimod på at engagere det offentlige i sikringen af en mangesidig presse. Derfor bør en støtteordning udformes, så den ikke blot sikrer nuværende publikationers eksistens, men også realistiske presseprojekters virkeliggørelse.

Ad 3. Efter forslagsstillernes opfattelse bør de nuværende direkte og indirekte støtteordninger – dvs. låne- og tilskudsordninger via Dagpressens Finansieringsinstitution, momsfratagelse, de lave

posttakster og den offentlige annoncering – videreføres i princippet, selv om de i selve deres udformning sandsynligvis bør revideres i forbindelse med indførelsen af en lovgivning om direkte statslig støtte.

De tre støtteformer, der er fremhævet, er efter forslagsstillernes opfattelse dem, der i første omgang vil være mest relevante i relation til det erklærede formål. Ved udformningen af dem kan der i betydeligt omfang trækkes på formuleringer og erfaringer fra de norske og svenske ordninger.

Ad 4. Et væsentligt problem i forbindelse med en statslig støtteordning vil være den definitoriske afgrænsning af de publikationstyper, der falder ind under ordningen. Efter forslagsstillernes opfattelse bør denne begrænsning foretages, så publikationer, der udgives af kommercielle hensyn, ikke kan få del i støtten. Den afgrænsning, der er foretaget i forslaget, skal betragtes som et forsøg på at opfylde dette definitionskrav.

Ad 5. Produktionsstøtte i forhold til papirfor-

bruget kendes fra både Norge og Sverige, og ordningerne fra disse lande må kunne anvendes med de nødvendige tilpasninger.

Den særlige til formålet oprettede instans, der nævnes i både punkt 3 og punkt 5, bør efter forslagsstillernes opfattelse være et sagkyndigt nævn med et stærkt begrænset medlemstal. Sikringen imod favorisering eller det modsatte bør ikke foretages ved at oprette et organ med meget bred repræsentation, men derimod ved at sørge for hyppig udskiftning – f. eks. efter retningslinjer, der svarer til dem, der gælder for de særlige udvalg under Statens Kunstfond. Dog bør det overvejes, om der i denne ordning skal indbygges en ankeinstans.

Ad 6. Hensigten med de foreslåede begrænsninger er at sikre, at en statslig støtte anvendes i overensstemmelse med den erklærede hensigt. Forslagsstillerne er åbne over for alternative og/eller supplerende forslag til begrænsninger, der i praksis kan opfylde denne hensigt.